

Redskaber til kildekritik skriftligt levn

Du kan bruge et skriftligt levn på to måder. Enten som levn eller som kilde

Som Levn: Hvis du bruger levnet som levn, siger man at du "slutter fra levn" det vil sige at de konklusioner du drager kun stammer fra det faktum at levnet findes. Man kan fx slutte at den person der har skrevet har levet. Hvis det skriftlige levn fx har været bragt i en avis, kan man slutte at den avis har været udgivet på det tidspunkt. Man kan også fastslå at den frembringende handling har fundet sted. Altså hvis levnet fx er et referat fra et møde, kan man fastslå at mødet har fundet sted.

Som Kilde: Hvis du betragter det skriftlige levn som kilde (og det er det vi gør mest) skal du bruge kildekritik. Dvs du ved at stille de rigtige spørgsmål, skal prøve at gennemskue hvad kilden viser om fortiden og hvad kilden kan bruges til.

Første trin er at finde ud af hvilken type kilde der er tale om, det er vigtigt fordi det hjælper os til at beslutte hvilke af de kildekritiske spørgsmål der er vigtige/vigtigst.

Vi skelner mellem 3 kildetyper

- 1) (Rets)dokument: definerende, hvordan samfundet skal være, fortæller ikke direkte om hvordan det er, eller har været. F.eks. lovtekst, retsdokument, vedtægter mm. Også kaldet en normativ kilde.
- 2) Beretning: hvad skete der, hvem gjorde hvad, beretter om begivenheder mm. Kan F.eks. findes i breve, dagbøger, erindringer mm.
- 3) Synspunktmateriale: holdninger og synspunkter. Nærmest altid tendens. F.eks. politiske programmer, kronikker, breve og taler mm.

Når vi har fundet ud af hvilken kildetype der er tale om kommer de vigtige kildekritiske spørgsmål, men deres vigtighed afhænger af hvilken kildetype der er tale om.

I nedenstående skema kan du se de 10 spørgsmål,

1. Hvem er kildens afsender?
2. Hvornår er kilden nedskrevet? (Er den samtidig med begivenheden)
3. Er det er førstehåndskilde (forfatteren har selv været til stede) eller en andenhåndskilde (forfatteren har fået begivenhederne fra andre, fra aviser eller andet)?
4. Er det en primær kilde (den eller de kilder, der først omtaler en begivenhed) eller en sekundær kilde (kilder der bygger på primærkilder eller andre sekundærkilder)?
5. Hvem har oprindeligt været modtager og hvem er den intenderede modtager?
6. Hvad står der i kilden, opdel i hovedpunkter og find det væsentlige.
7. Hvad er forfatterens formål med kilden?
8. Hvad er kildens synsvinkel eller tendens?
9. Er kilden troværdig ?
10. Hvordan kan kilden anvendes, hvilke historiske begivenheder eller tilstande kan kilden belyse?

Vigtigt !!!!! FIND ALTID DET ELLER DE CITATER DER UNDERBYGGER DIN ANALYSE/KRITIK AF KILDEN